

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

Qvaestio V. De præceptis cæremonialibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

debemus parentibus. Ad reliquos vero non una, sed diuersis rationibus contrahuntur debita, & ideo non erat illis opes speciali precepto, sed satis erat generalis iustitia, quae praecipit vniciuique ius tribui suum. Atque per hoc documentum liquet id quod quaestione tertia contra Burgensem super Leu. 19. adnotauimus, qui contra sanctum Thomam, imò contra planam veritatem preceptum dilectionis proximi negat esse omnibus commune atque notissimum, propterea scilicet quod auaritia non fuit Philosophis comperita respectu omnium, sed tantum respectu studiosorum. Est enim mens diui Thomae & rei veritas, quod cum preceptum dilectionis proximi, includat & benefacere, & non malefacere, prius est notissimum, non quidem respectu omnium proximorum, sed respectu certi generis scilicet patrum, posterius vero respectu omnium, & ideo ex eodem principio solum elicitor quantum preceptum affirmatiuum, & reliqua negatiua.

Ad primum arg. Ad primum igitur argumentum respondetur, quod cum noeuementa, atque iniurie quibus alter in alterum nocuus & iniurius est, non potuerint certo numero colligi, consulum fuit, ac perinde decorum, capita tantam poni, quibus alia coherent membra. Quidquid enim detrimenti alteri inferas, aut personae illud impingis, & id rerum genus, ad homicidium reducitur, aut personae coniuncta per modum libidinis, & haec referuntur ad adulterium. Damna autem in rebus data, siue per vitam, siue per aliam fallaciam, omnia ad furtum propendunt. Si cuti & iniurie omnes quibus infra verba peccatur, vt sunt mendacia, & detractiones & verbales contumelias, ad falsum testimonium. Ad secundum respondetur, nomine concupiscentiae non prohiberi sensualitatis insulsi atque illecebras, sed voluntatis consensu, vbi subest peccatum, secundum verbum Christi Qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, iam moechatus est eam in corde suo. Et quamuis vno quolibet precepto vna & res & eius cupido prohibeatur, exposcebat tamen singularis necessitas, vt speciatim concupiscentia alienae vxoris, atque alienatum reum exprimeretur propter rationem, quam superiori quaestione. art. 5. declarauimus, nempe quod aliorum peccatorum obiecta non per se ad concupiscentiam illectant, sed ob alias affectio-

nes capiuntur, vt homicidium propter vix dicitur, quae ex odio nascitur, & propter iram. Quare in illis sufficit res ipsas prohiberi, ea vero quae ad concupiscentiam carnis, & oculorum spectant, per se a nimum pellicunt, atque adeo non solum in abstinentia ab illis difficultas est, verum & noua in reseranda concupiscentia, ob idque praeter opus, consulum fuit & cupidines singularibus prohibitionibus interdicti.

QVÆSTIO V.

DE PRÆCEPTIS ceremonialibus.

S. Tho. 1. 2. quaest. 101. & 2. & 3.

ARTICVLVS I.

vtrum ceremonialia praecpta quadrifida fuerint, scilicet sacrificia, sacramenta, sacra, & obseruantia.

ET si functio nostra fuerit, D. Th. explicanda amplificare, tam in his ceremonialium ac iudicialium quaestionibus diuersa erit. Adeo. n. copiose & disertè euncta ipse explanauit, vt nequeat doctrina eius vel extendi amplius vel elucidari. Igitur vt summam compendium faciamus, primo quaeritur, an ceremonialia quadrifida partitione diuidantur. scilicet in sacrificia, sacramenta, sacra, & obseruantias? Et arguitur a parte negatiua, si hac ratione distribuere tur, id maxime esset quod ceremonialia ad diuinum atinebant cultum, vt nomina ipsa sacrificiorum & sacrorum designant. Erant aut ali qua ceremonialia, quae nihil ad cultum Dei referre videbantur vt abstinentia ciborum quae praecipit batus Leu. 11. & abstinentia a vestimentis, scilicet ne vestem duobus contextam hoc est lana & lino, ullus indueret, vt Leuit. 19. cautum erat, ergo non omnes ceremonialia cultui seruiebant. Secundo, si sacrificia illa, & sacramenta, atque obseruantia alicui erant vsui accommodata, maxime vt rerum aliquarum essent figura, secundum verbum Pauli, Omnia in figura contingebant illis, id autem nequaquam legi congruebat, vt ipse quae vt August. 4. de doctrina Christiana auctor est, & supra citatus

citatus Isidorus, manifesta esse debet, & cunctis per uia, cum illa que figuram mysticis rebus lunt, theoricam potius anagmaticamq. representationem prae se ferant, quam legis claritudinem, haud ergo deest esse figurata. Tercio, legis sinceritas simplicitatis praeceptorum amatrix est, multitudinisq. expultrix. Est enim praeceptorum multitudo sacra potius, & rursus occasio quam adminiculum ad uirtutem, secundum illud Petri Act. 15. quid tentatis demum imponere iugum super ceruicem discipulorum, quod neq. nos, neque patres nostri portare potuimus? Caueri ergo illa debuit ceremoniarum turba. Quarto, ceremoniae ille, Christi erant umbra & prognosticum, sacrificia autem abunde presignabant Christum qui secundum Apost. ad Ephes. 5. sacrificium se obtulit & oblationem & hostiam, in noua autem lege sacrificium ipsum altaris simul est & sacramentum, idemque potissimum, atq. id ipsum dicitur sacrum, omniaque sacrificia & sacramenta, sunt quaedam obseruantiae, non ergo opus illa est quod distans distinctio ne. Alias deberent & alia superandi membra, puta solennitates, oblationes, atque id genus multa. In contrarium autem est, quod lex illa de his omnibus meminit.

Prima conclusio. Ad quaestionem iuxta numerum argumentorum quatuor conclusionibus respondetur. Prima est. Ceremonialia illa cuncta ad Dei cultu pertinebant, sic enim quest. 2. tres praeceptorum ordines secretimus, quod moralia ex principis naturae, seu conclusiones eliciuntur. Ceremonialia uero & iudicialia, non conclusiones, sed speciales determinationes sunt generalium praecepto, tum quae arbitrario quodam statuuntur. Ceremonialia quidem circa religionem qua nos ordinat in Deum, iudicialia uero circa pacem & tranquillitatem ciuium secundum charitatem proximi. Est enim naturale praeceptum, ut Deus collatur, quod autem uel hoc uel illo modo, arbitrarium est humanum uel diuinum, sicut ait Arist. 5. Ethic. Litarum enim haec aut illa animalia, nihil natura sua refert nisi quia lege positum. Secunda conclusio. Cultum illum diuinum in lege ueteri concedens fuit prognosticam figuram Christi eiusq. Euangelicae legis protulisse. Probatur, sicuti homo & anima con-

stat & corporare, ita & cultus iam interior est quam exterior. secundum illud Psal. Cor meum & caro mea exultauerunt in Deum uiuum. Et sicut corpus animam relectum est, sic & exterior ad interiorum refertur. Cultus autem animae in hoc positus est, ut Deo suo coniungatur, ob idq. secundum diuersam eius coniunctionem diuersum esse congruit externum cultum. Quod fit, ut in statu sempiternae beatitudinis, ubi ait secundum intellectum atq. affectum Deum habent praesentem, nullo opus sit umbratili figuratiuoq. cultu, sed omnia perficiuntur laude, secundum illud Esai. 65. Si gaudium & letitia inueniuntur in ea, gratiarum actio & vox laudis. In statu autem praesentis uitae. ubi abhinc ab illo conspectu exulamus, necesse habemus radijs eiusdem diuinae ueritatis sub sensibilibus figuris illustrari, ut i. ca. Calch. hierare. auctor est Dion. diuersimode tamen secundum diuersum statum conditionis humanae. Nobis quippe sub lege de gentibus. Euangelica, quia est ueritas ipsa non per se succescit, tamen uia iam parua est, & per Christum reuelata, nullis alijs opus est figuris, quam aeternae illius beatitudinis, que nos etiam nunc futura manet. Veteri autem populo, cui non solum diuina per se ueritas, uerum & uia qua futurus erat Christus, ut ad Heb. 7. ait Apost. nondum erat propalata, quam maxime decebat in illo ueritati exteriori cultu, qui non solum figura esset sempiternae ueritatis in patria contuende, uerum & Christi etiam, qui futurus erat uia ueritatis & uia, nempe ut tam diuurno tamen celestis huius uisus populus ille assuetus & admodum uenientem postea ueritatem promptissime reciperet. Unde Paul. ad Heb. 19. quo discrimen antiquae legis & nostrae insinuat uibrantem inquit, habens lex (scilicet uetus) futurorum bonorum, non ipsam imaginem, rerum uidelicet qualem nos habemus. Elongatior enim a ueritate est umbra, quam imago, qua eam germanius exprimit. Tertia conclusio. Condeces etiam fuit, ut non una tantum ceremoniarum, sed multijuga earum uarietate populus ille occupatus esset, diuinoq. cultui mancipatus. Congruitas n. huius tam ex iniquorum necessitate, quam ex iustorum perpeditur. Illi n. qui ad idololatriam procliuces erant, quoniam idololatrarum superstitiones multitudine erant, necesse ha-

K 4 bebant

Dionys.

Paulus.

Tertia conclusio.

SOTO
diure
COIALS
DIE
13

bebant e contrario ceremoniarum multitudine institui, vt in illis occupati, non illa auerent quae inter Ethnicos cernebat. Sed & boni atque ad diuinorum contemplationem acclius nihilominus congeminationis ceremonijs erant imbuendi, tum vt assiduitate illa in diuina contemplatione peristerent, & varietate recrearentur, tum etiam vt Christi multijuga mysteria multiplici ceremonia tum cultu ideridem prospicerent. **Quarta conclusio.** Esti varia fuerint multiplicesque priscorum ceremoniae, ad quatuor tamen capita reducuntur, quae sunt sacrificia, sacramenta, sacra, & obseruantiae. In cultu namque tria est considerare. Primum quidem in quo eius substantia posita est, videlicet sacrificium, quod ad Dei reuerentiam offertur. Secundo, instrumenta, vt templum vasa, aliaque eiusmodi. Et haec dicuntur sacra, hoc est anathemata, puta diuino cultui mancipata & consecrata. Tertio, cultores ipsi, in quibus duo dignoscantur, videlicet consecratio, vel totius populi, vel singularium ministrorum. Et haec sunt sacramenta, quibus vel populus sanctificatur, vel consecrantur ministri. Et rursus singularis eorum habitus & famulatus, quo ab exteris feceruntur qui non eiusdem religionis, tum quantum ad cibos tum etiam quantum ad vestimenta. Atque haec dicuntur obseruantiae. Haec igitur quatuor species sub vno ceremoniarum generale concluduntur.

Quarta conclusio.

Rō con clōnis.

Ad primū arg.

Ad secū dū arg.

Ad tertiu arg.

spondetur, quod sicuti aegroti corpori dum vna non sufficit medicina, alia ac subinde alia adhibetur, ita & illis ceremonijs, quae vt supra diximus, de se non iustificabant sed egena erant, & infirma elementa, fieri necessum erat. Et ideo tanquam sapiens legislator consultus Deus duxit transgressiones aliquas multitudinis ceremoniarum permittere, quam vt si orio populus ille vacaret in idololatram collaberetur. Ad quartum denique iam redita est ratio distinctionis illerum quatuor. Notum enim sacrificium Christum ipsum continet, quod est proinde sacramentum, non sic autem sacrificia veteris legis. Idcirco quae alia erant sacramenta, quibus in gradu purgabantur expiabantque populus, atque alia sacrificia. Item solennitates quodammodo ad sacra, pertinebant, sicuti templa sacra. Offerebantur enim sacrificia, sicut in loco certo, ita & statis temporibus.

Adquā rō arg.

Primū argum.

Classa

Argua

ARTICVLVS II.

Vtrum singulis istis ceremoniarum speciebus reddi possint legitima causae.

SVBSEQUITVR in secundo articulo, vt de causis ceremoniarum cur sint saltem dicamus. Queritur ergo, an causas habuerint vllas? Et arguitur a parte negatiua. Super illud ad Eph. 2. I. egerim mandatorum decretis eocianis, an glossa, decretis. Euangelici ob id esse euacuatias obseruantias antiquae legis. quod ex ratione sunt, ille ergo per contrarium sensum ratione carebant, praesertim quod si ratione pollerent, moralia fuissent. Nam quidquid ratione constat, ex principijs naturae deducitur, ex quibus morales praecipiones oriuntur. Secundo arguitur. Quod saltem nullam habuerint literalem causam, enim vero si ceremoniae vniuersae non nisi signi figurae, rationem habebant, non alia in illis existerat ratio, quam per res illas futura praesignare, atque adeo nullam habebat causam, quae secundum primum significationem literae existeret. Idcirco ex ipsis legis verbis confirmatur. Nam si qua erat ceremoniana, quae causam haberet literalem maxime, vel circumcisio vel Passa Pascha. De priori autem legitur, Genes. 17. Vt sit in signum

gnum fcederis inter me & uos. De postero vero. Exod. 13. Erit quasi signum in manu tua, & quasi monumentum ante oculos tuos, ergo alia multo minus habebant literalis causæ. In contrarium autem est, quod non solum sacramenta & sacrificia figuram gerebant Christi, uerum historiam ipsam, ut transitus maris rubri, peregrinatio deserti, atq. id genus reliqua. De his quippe ait Paulus. ad Cor. 10. Omnia in figuram contigebant illis, sed in hiis, præter mysticum intellectum inerat etiam literalis, ergo & ceremonie causam habebant literalem.

Paulus.

Prima conclusio.

Suade conclusio.

Phyl. sophus. Paulus.

Arist.

Ultima conclusio.

Dicri men in sum hie tale & mystic

illa, & alterum de libera ad literam res gestas enarat. Rerum autem Historia Paulo ad Galat. interprete, duo per allegoria significabat testamenta. Rursum illud Esaiæ 7. Ecce Virgo concipiet, & c. in sensu literali proprio conceptum prænuntiabat Deipare Virginis. Illud autem capitul. 11. Egredietur uirga de radice Iesse & flos de radice eius ascendet, in sensu itidem literali, sed tamen improprio, hoc est per metaphoriam, eundem Virginis partum significabant. Sed uirga Aaron, quæ ut refertur. Num. 17. effloruit, in sensu mystico & allegorico typus erat, & figura eiusdem rei. Hoc præhabito interpretamento probatur conclusio. Cultus antiquæ legis hoc, ut supra dictum est, a nostro differbat, quod noster non est uisibilis, tamen imaginem gerat triumphantis Ecclesiæ ille uero ad duos erat institutus fines, nempe & ad exhibendum Deo honorem debitum, & ad prænuntiationem futurum Messiam. Quemadmodum enim Prophetarum oracula prædicationes futurorum erant, sic & tota legis illius historia nihil aliud apparebat, quam theatrum quoddam, ubi futurorum coniectura agebatur. Hinc ergo fit totum illum ceremoniarum apparatus, & causam habuisse sensumq. literalem, sed ad euitandam idololatricæ impietatem, siue ad commemorandum beneficium aliquod ut observatio sabathi. Et præterea figuralem quemadmodum eius agni & beneficii liberationis ex Aegypto præfigium umbræ erat, & occidendi Christi figura.

Probõ conclu.

Ad quæstionem duabus conclusionibus respondetur. Prior uniuersus ceremoniarum ritus Moysæ legis ex debito sine ducebat suæ causas. Conclusio hæc incomperio cuiusq. est, qui crediderit legem illam opus fuisse Dei, quod supra contra Manichæos iam constitutum est. Nam cum Deus cuncta sua sapientia gubernet, sapientia autem secundum Phil. 1. Metaph. fit res ordine disponere, fit ut quæcunq. a Deo procedunt, ut Apost. ad Rom. 13. inquit ordinata sint, ordo autem cuiusq. rei duo exit, prius ut debito sit sine instituta Nam illa que uel non serio fiunt sed ioco, uel non consilio, sed præter finis intentionem eueniunt, ob defectum ordinis ad finem dicuntur inordinata & temere facta. Secundò etiam oportet & id quod finem quempiam referunt, proportionem ad illum habere debitam. Quemadmodum enim 2. Phisic. ait Arist. formam dentate serræ ex fine sumi, sic in practicis mediorum ratio ex fine dicitur. Igitur cum lex opus sit diuine sapientiæ, fit ut utrumq. rationis ordinem habeat. Quapropter Deut. 4. Hæc inquit auctor ipse legis, est sapientia uestra & intellectus coram populis. Posterior conclusio, nullam credibile est fuisse ceremoniam antiquæ legis quæ non habuerit utrumque sensum & causam, nempe & literalem & mysticam. Ad cuius intellectum norandum est ut inter proloquia super Matth. fuitius expl. cuius sententiam literalem & mysticam sic differre, quod literalis est, quo literæ ex sua institutione uel primæ uel Metaphorica res ipse significat, mysticus uero est quem res per literas significat. ut res significat. Exempla uer. Historia illa Genesis, quod Abraham duos filios habuit, unum de an-

Ad primū arg.

Ad secū dum.

Ad primum igitur argumentum responderetur cætenus ceremonias illas cū nostris collatas censeri non habuisse rationem quod natura sua nihil referrebat, imperitiæ enim erat hæc aut illa mactari animalia uel vestemq. non texti ex lino, & lana, sed totam causam habebant ex insti uitione. Lex autem nostra quia in charitatis officiiis posita est a natura ipsa rerum rationem ducit. Ob idq. illa non dicuntur metralia, non quod nullam habuerint rationem, sed quod eorum probitas & laus non fuerit de natura rerum deprompta. Ad secundum respondetur quod sicut sensus metaphoricus nihilominus est literalis, quam proprius quia utraq. per literam significatur, sic quod res instituta sunt ad beneficium commemorandum non tollit litera.

SOTO
iure
logius
DIE
13

litteralem seu om. Quapropter uel uetat, quominus causa litteralis circuncisionis illa fuerit ut monumentum esset foederis pacti cum Abraham, causaq. eius agni, ut esset memoria liberationis populi, licet per allegoriam aliquid praeter ea in nostra futurum praemonstrassent. Causas ergo utriusq. generalis doctissime ac occupatissime

D. Tho.

D. Thom. sigillatim in singulis ceremoniarum enarat 1. 2. q. 120. artic. 3. & tribus sequentibus. discursu per quatuor supra dispositos ceremoniarum ordines, facti scilicet, ut per illa mens humana in Deum subleuaretur ad repensanda beneficia de eius largitate suscepta, ideoq. offerebatur genus ferre omne uictualium nempe animalia,

Duplex

causa li

teralis

sacrificio-

rum antiq.

legis.

panis, uinum, oleum, & mel, Thus praeter ea & sal, quibus nos Deus patet, secundum illud 1. Paralip. 29. 1. uia sunt omnia, & quae de manu tua accepimus dedimus tibi, sed quia donorum omnium maximum fuit Christus, sic enim Deus, ut est apud Ioan. dilexit mundum ut filium suum unigenitum daret, ut omnis qui credit in ipsam, non pereat, sed habeat uitam aeternam, causa mystica illorum sacrificiorum idem erat Christus. Vnde ad Heb. 10. sacerdos ueteris legis eisdem offerebat hostias, quae nunquam possunt auferre peccata. Christus autem pro peccatis obtulit uitam in sempiternum. Offerebatur autem ex animalibus tres quadrupedum species, scilicet oues, boues, & caprae. Ex auibus uero turtur & columba, sed ex piscibus, quae extra a quas uiuere nequeunt nullus reputabatur sacrificio idoneus. Occidebantur autem in figuram Christi, qui in cruce erat immolandus. Quare & modus praescribebatur, occidendi, ut a Gentibus differrent. Offerebanturque, tum ut holocausta in honorem Dei, tum etiam ad expianda peccata, eundemque ipsum pacandum ac propitiandum. Vnde illae dicebantur hostiae pacificae haec, uero pro peccato. Sacro tum quoque nempe templi uasorumq. ac solennitatum in quibus sacrificia offerebantur causa quoque utraque assignatur scilicet tam litteralis quam mystica. Habuit enim populus ille quando per desertum uagabatur, portatile tabernaculum, postea uero in possessionem missus terrae, promissae, templum. Nam ad litteram, neq. ob emanantes fixum habere poterat templum. neq.

Rō lite-

ralis pa-

riter ac

mystica

sacrorū

templi.

quiescentes decebat tabernaculum habere mutabile Sed quantum ad figuram, tabernaculum significabat militarium peregrinantiumque in hoc mundo ecclesiam, templum uero sempiternum caelestium caeli. Vbi sicut neque in extruione templi nullus uel mallei sonitus uel securis audiebatur, nullus erit luctus, neque clamor neq. stridit, sed quemadmodum in hac militia charitatis iustitiaeq. officii ac penitentiae fructibus per Dei fauorem se quisque exercuerit, dolaueritque, & expoluerit, sic omnes diuina dispositione collocabuntur. Quod autem non nisi unicum illis templum concessum fuerit, rationem S. Tho. assignat, ut a diuersis lucis atque a ris diuersorum deorum, quos Ethnici colebant abstinentes, unum uerum proficerentur. At uero subicienda alia non est, quam Christi. In hominibus aduersus Iudeos dicitur meditata est, prohibebantur enim pascha & festa nisi Hierosolymis, unoque templo celebrare, ut Dent 16. & apud Iosph. lib. 3. capit. 13. constat, eam inter alias ob causam ut eodem postea per Titum & Vespasianum diuino neque unquam deinceps reedificato, palam fieret legem illam cessasse. Haec enim de causa dum in Babylone, captiui rogarentur Hebraei sua celebrare festa, respondebant, Quomodo cantabimus canticum Domini in terra aliena? quasi dicerent, Nefas uobis est alibi quam Hierosolymis solemnitates nostras peragere. Id nunc ergo si meditentur Iudaei, facile adducerentur ut crederent legem illam esse abolitam, quippe cuius sacrificia, sublato templo, antiquata sunt. De uasis candelabrisq. ac reliquis, uide apud San. Thom. ac subinde de solennitatibus, quae praeter quotidianum festum qua mane & uespere immolabatur agnus, ut Numero 28. & 29. legitur, septem erant, uidelicet, Sabbathum hebdomadibus singulis mensum initijs, & solennissima celebratio paschalis agni quae fiebat in memoriam liberationis de Aegypto. Et quinquagesimo in die Pentecoste, in memoriam datae legis. Et quinta festum, tubarum in mense septimo, scilicet Septembri. Nam Martius erat primus in memoriam liberationis Isaac per arictem quem Abraham uidit inter uesperes, ut legitur Genes. 22. cornibus haerentem, illa quippe cornua tubis illis referebant. Et festum

Alia

causa

liber-

tatis

Christi

Iosph.

S. Tho.

nume-

rō

solenn-

tatis

Sabb-

thū

Nem-

pascha-

Pentec-

ste.

Festum

tubarum

Et fe-

stum

Festum Scenopegiæ. hoc est tabernaculorum, ad commemorandum beneficium diuinæ protectionis per desertum. Ac demum festum collectarum festum, quando scilicet colligebantur expensæ diuino cultui necessariæ. Tertio loco & sacramentorum quoque causas ambas facile est assignare. Nam per circumcisionem totus populus ab originali mundabatur, instituebaturque ad Dei cultum. Quare & quod nobis baptismus, illis erat circumcisio nempe legis professio. Mox succedebat esus agni paschalis, quo nostrum refectiois sacramentum significabatur. Et præterea victimarum solutio, cuiusque panum propositionis, quæ peculiaris erat sacerdotum cultus. Atque in figuram aliorum quæ nobis sunt sacramenta, erant purificationes & ablutiones. Demum neque obseruantiarum, scilicet ciborum delectus ac vestium tauri populi quam sacerdotum deerant suæ causæ, siue literalem consideres siue mysticam. Hæc autem omnia peregrina mentis attritione vigilatissimaque diligentia & explicatione diuini Tho. loco citato edisserit. Quapropter cum nihil nos ei lucis adhibere valeamus, molestius potius onerique Lectori essemus, quàm oblectamento, si longiorem hic moram trahemus.

ARTICVLVS III.

Virum legis antiquæ ceremoniarum vel ante legem extiterint, vel sub lege iustificarentur.

Primū Vbi sequitur, vt de ceremoniarum tam tempore quam virtute consideratio- nem superioribus adiungamus. Arguitur enim, quod ceremoniarum fuerint ante legem. Primum quod vt legitur Genes. 4. Cain & Abel obtulerunt, munera Domino, quod genus sacrificij erata tque holocausti in honorem Dei. Item & Noë, vt legitur Genes. 8. & Abraham, vt habetur ibid. capi. 22. Et quantum ad sacra, Abraham etiam Genes. 13. & Iacob Genes. 28. extruxerunt altaria. Item tertia, Circumcisio, quæ fuit sacramentorum summum, ante legem datam præcepta fuit Abraham Genes. 17. & Melchisedech in lege natu-

re, vt legitur ibid. capitu. 13. erat sacerdos Dei summi. Præterea, quod sub lege ceremoniarum illæ iustificarent, videtur colligi ex illo Leuitic. 10. Quomodo potui placere Domino in ceremonijs mente lugubri? Vbi Aaron excusauit se apud Moysen, quod propter mœstitiam occisorum filiorum non poterat sacrificio suo Deo placere. Colligitur ergo contrarius sensus, quod aliquando placebat. Qui autem Deo placet iustificatur apud ipsum. Acceditque & verbum Dauidicum. Lex Domini immaculata conuertens animas. In contrarium autem est Aposto. ad Galat. 2. Si data esset lex quæ posset iustificare, Christus gratis mortuus esset, id est sine causa. Quod blasphemum esset concedere.

Ad quæstionem quatuor conclusionibus respondetur dummodo duo ante legem discernamus tempora, scilicet quod Abraham antecessit, & quod ab ipso vsque ad Moysen successit. Due enim illæ ætates quæ defluxerunt ab orbe condito vsque ad diluuium, & inde vsque ad Abrahæ, statum Gentium continebant mere naturalem, nam cum Abraham cepit Deus peculiariter de salute humani generis tractare. Sit ergo prima conclusio, nulli fuerunt vnquam mortalium quibus non suæ essent diuini cultus ceremonie & ritus. Non inquam auctoritate posita superne diuinæ legis, sed ratione naturali magistra. Cum enim natura genus nostrum doceat Deum esse colendum, inde vniuersæ nationes diuersos cultus pro ratione suæ fidei, quam de ipso concipiunt, instituant. Sicuti ex instinctu, quo illectantur ad quietum statum reipublice, iudicia quæ legibus sanciant. Tam enim sepe supra dictum est, ceremonias & iudicialia non concludi ex primis principijs nature sicuti moralia, sed arbitramento humano consilij. Atque inde fit, vt cum ius nature atque gentium idem sit apud omnes, ceremonias tamen ac iudicialia non sint nisi varia. Et cum cultus non nisi per sacerdotes administraretur ac dispenseret, iuxta uerbum Pauli ad Hebræ. 8. Omnis pontifex ad offerendum munera & hostias constituitur, nulla fuit perinde natio, quæ suos non haberet sacerdotes. Quod quidem sacerdotum vel iure primogenitura succedebat, ut de Melchisedech

Prima conclusio.

Reconclusio.

SOTO
diure
logius
DIE
13

deh fertur qui fuit Sem primogenitus Noe, & in historia Jacob adnotatur, qui ab Esau primogenito ius primogeniturae ob id coemit, quod sacerdotium illi, tametsi minori, Deus tribuerat, iuxta illud Malach. 1. Iacob dilexi, Esau autem odio habui. Quin vero non esset fertilis cogitatio, si & hanc quoque causam meditaremur indignationis Cain aduersus fratrem, quod cum ipse esset maior natu, ac perinde legitimus sacerdos, nihilominus fraterna oblatio prae sua haberetur Deo grata. Inter Romanos autem non ita constat iure primogeniturae sacerdotes successisse, nam creabantur a populo, Et de Aegyptiorum in super sacerdotibus reulit historia sacra Genes. 41. Quod autem de cultu affirmamus, de quatuor subinde ceremoniarum speciebus intelligimus. Habuit enim vna quilibet gens sua sacrificia, quibus diuinum honorem profitebantur, suaque altaria, & aras, & locus eisdem sacrificijs sacros. Insuper & sacramenta, saltem illud commune, quod a originali se, & suos pueros emundabant. Non inquam sic commune, ut vnum esset cunctis gentibus nam cum illud neque diuinitus fuerit toti orbi reuelatum, neque ex principis naturae illatum, cum otiginis labes, ut primo libro de natura & gratia diximus, non fuerit naturaliter cognita, sed erat ceremoniale, consequens sit, ut non fuerit idem apud omnes sed ubi a iure naturalis suam obtinebat lucem, oblationes instituta erant pro parvulis. Vbi vero erat obnubilata nullum habent tale sacramentum. Ad haec & suas quoque religionis obseruantias vnaqueque natio habuit, ut Ethnicorum quoque historiae perpetua memoria praesiderant. Quia vero secunda subnectitur conclusio. Supra naturalem instinctum fuerunt in super nonnulli proceres inter gentes, quibus praeclearius diuinus radius affulsit. Vt de Iob nos confitemur, & de Sibyllis, & de Hermete. Trismogisto, traditur, quorum utique sapientia eiusmodi, ceremoniae insinuantur. Haec nihilominus, quia non diuina lege scripto sancitae erant, non simpliciter censentur ceremoniarum nomine, sicut sacramenta scripturae legis. Et per hoc respondetur ad primum argumentorum ordinem de Cain & Ad pri Jacob & Abraham, praeterquam ad illud mū arg. circuncisionis, quod quidem sacramentum

fatendum est, non pertinuisse ad legem scriptam, quantum ad eius institutionem, sed quantum ad eius tantum obseruantiam, nam institutum fuit aetate Abraham ante Moysen. Vnde Christus Ioan. septimo. Non ex Moysse est circuncisio, sed ex patribus. Tertia conclusio. Sacramenta legis veteris a solis carnis fordibus, & quas dicunt, irregularitatibus corpus emundabant, non tamen a culpis animam. Erant quippe legales immunditiae plurimae, ut puta leprosus, & qui morticinum tingeret, & puerpera & quae pro fluxum sanguinis pateretur & similes, in quorum ablutionem illa erant sacramenta instituta, ob hoc enim appellat illas Paul. ad Hebr. 9. Iustitias carnis, quae vsque ad tempus correctionis imponebantur. Nam sanguis, inquit hircorum & taurorum, & cinis vitulae a perisus, inquinatos sanctificat ad emundationem carnis. Secundum autem conclusionis membrum ultimo articulo quaestionis teraj attactum est. Illic enim rationem ostendimus cur praeccepta moralia illius legis non iustificabant, in quo & nostra cum illis conueniunt, id est per se non remittebant peccatoris delicta, quoniam opera sunt naturalia remissio vero peccatorum per gratiam Dei sit supra naturam. Illius tamen nostraeque legis sacramenta hoc distant, quod cum Christus tunc nondum fuisset passus, cuius mors fons perennis est totius gratiae, sacramenta illa non erant instrumenta, quibus realis passio applicaretur, sed applicabatur per fidem per modum finis, in quem omnia illarum opera referebantur. Ob idque non circuncisio, sed fides per illam protestata sanctificabat. Neque oblationes hostiarum, sed eadem ipsa fides, secundum illud I. euit. 4. & s. xbi dum ea undem oblationum habetur mentio, subditur. Orabit pro eo sacerdos, & dimittetur ei. Quasi noxia non sacrificiorum vi, sed per fidem & Dei gratiam condonarentur. Et ideo appellabat ad Galat. Paul. sacramenta illa, infirma egea que elementa, nempe quod non illa sed fides iustificabat. Atque hoc mihi Paul. illo verbo docuisse videtur. Credidit Abraham Deo, & reputatum est illi ad iustitiam. Ostendit in quam quemadmodum iustitia illius legis non circuncisione, quae Abraham praeccepta sunt, sed fidei nitetur per illam profecta. Nobis autem passio iam exhibita de

Tertia
conclu.

Paul.

Pa
Pe
ra
rie
tu
q
m
gu
ien
pe
fa
reSecunda
conclu.Ad pri
mū arg.

fi sacramenta applicatur quibus ideo eue-
 nus instrumentis iustificamur. At vero gra-
 tia illi iustificati perinde atq. nos, per cun-
 cta legum opera merebantur, seu ceremo-
 nialia essent seu moralia seu iudicialia,
 Quarta conclusio. Expurgatio illa sacramen-
 torum illius temporis a lue corporalium
 sordidum, etsi rationem aliquam haberent
 naturalem, tamen potissima erat in nostri
 mysterio posita. Literalis inquam in le-
 prosis, atq. aliis qui venenosis morbis infi-
 ciebantur, erat, vt eorum caueretur conta-
 gio. Hac enim ratione a castris pelleban-
 tur, neq. recipiebantur nisi iudicio sacerdo-
 tum essent mundi. Illi autem qui mortici-
 nium tangebant, licet non eiicerentur e ca-
 stris, propter horrorem tamen non admitte-
 bantur in templo, nisi loti. Attamen prin-
 ceptis profecto causâ fuit, præmonstrare
 mundationem per Christum futuram a
 peccatorum tæbe, vt Apost. ad Hebr. 7. vsq.
 ad 10. late disserit. Est enim in illo ritu
 complura animaduertere, quæ nisi figura
 essent nostri, pro miraculis haberentur.
 Primum leproforum, aliorumque conta-
 gione laborantium, frequentia, qualis
 non est inter nos. Mox diuina cura im-
 pensaque cautio in illis abigendis atque e-
 uitandis. Tertio, quod illorum iudicium
 sacerdotibus esset mandatum, sine quo-
 rum sententia non admittentur in tem-
 plum. Quod Christus a deo duxit sanctum,
 vt quibus ipse medebatur ad sacerdotes ni-
 hilominus remitteret, cum tamen nego-
 tium illud medicorum potius quam sacer-
 dotum, munus esse videtur, atque eo po-
 tissimum, quod ceremonia illa nulla vim
 habebat naturalem curandis lepram aut
 sanguinis fluxum. Quin vero non adhibe-
 bantur quousque leprosus mundus iam
 censebatur. sic enim audiendum est. ver-
 bum Leuitic. 14. Hic est ritus leprosi quan-
 do mundandus est, id est quando iudican-
 dus est esse mundus. Subsequitur namque
 Cum sacerdos egressus de castris inuenit
 lepram esse mandatum, præcipiet ei qui pu-
 rificatur, id est pronuntiatur esse sanus, vt
 offerat, &c. Quare non constituebantur, vt
 medici ad sanandam, sed vt iudices ad fe-
 rendum sanitatis sententiam quo ideo cre-
 dendi sunt testimonio medicorum fuisse
 vsi. Quare leprosi non nisi naturali via sa-
 nabantur, & medica opera. Rarissime au-
 tem per miraculum, vt Maria Moysis so-

rore legitur, Numer. 13. quæ septem die-
 bus cooperta fuit lepra, vt inue. Quod
 enim vulgari opinione fertur, quando sa-
 cerdotes errabant iudicantes quempiam
 non esse leprosum, tunc licet non virtute
 oblationis tamen beneficio Dei cum mira-
 culose sanari, apocryphum est. Ille ergo sa-
 cramentorum ritus ad significandum mu-
 nus Christiani sacerdotij in expiandis pia-
 culis fuit institutus. Ad postremum igitur
 argu. responderetur, quod opera legis si ex
 gratia fiebant tanquam Dei placita con-
 uertebant animas, tamen legale cere-
 moniæ neque adhibebantur ad mundan-
 dum corpora, neque ad animas purifi-
 candas.

Ad po-
 stemu
 argum.

ARTICVLVS IIII.

*Vtrum ceremonia veteris legis scilicet in Christi
 morte cessauerit vt inde citra mortale
 crimen nequeant obseruari.*

Sequitur in hoc quarto articulo de ce-
 remoniarum abolitione. Et arguitur
 quod ceremonia ille cessare non debuerit
 in morte Christi, ita vt deinceps citra
 mortale crimen nequeant obseruari. Legi-
 tur Baruch. 5. Hic est liber mandatorum
 Dei, & lex quæ est in æternum, in qua tamẽ
 legum ceremoniæ etiam comprehendebantur.
 Id item documento Christi com-
 probatur, qui etiam dum legem nouam
 prædicabat, leprosum mundatum, (vt
 modo dicebamus) quasi veteres ceremo-
 nias approbans, ad legales sacerdotes re-
 misit. Præterea ceremoniæ antiquæ, vt di-
 ctum est, non modo mysticas, verum & li-
 terales causas habebant, illa ergo ratio-
 ne erant permanitura. Secundo arguitur,
 quod post ipsum euangelium licet illa ser-
 uate. Apostoli, quos post confirmatio-
 nem Spiritus sancti ex alto non est creden-
 dum peccasse, more seruauerunt prisca lega-
 lia. Nam vt legitur Act. 16. Paulus circum-
 cidit Timotheum. Et 2. ca. habetur, con-
 silium auscultans, Iacobi, assumptis viris
 purificans est. Et Petrus, vt ad Galat. 2.
 idem Paulus refert, subnixit se. Gentili-
 um consortio, de quo non veretur affir-
 mate Paulus eum vt reprehensibilem in-
 simulasse. Quin vero vt Act. 15. memoriæ
 proditum est, Apostolorum concilium im-
 poluit

Primu
 argu.

Secundu.

SOTO
 iure
 legibus
 DIE
 18

Paulus.
 Per plu-
 ra repe-
 ries in ri-
 tu vete-
 ris legis,
 q. nisi fi-
 gura et
 sent. nri
 pdigio-
 sa. cen-
 tentur.

posuit Ecclesie ut abstinere ab immolatis simulacrorum, & sanguine, & suffocato, que inter ceremonias illius legis habebantur ergo nefas Christianis non est illiusmodi ceremonias obseruare. In contrarium tamen est admonitio Apostoli ad Gal. 3. Si circumcidimini, Christus nihil vobis proderit. Christi autem redemptioni obicem ponere, non potest non esse lethale peccatum ergo circumcidit aliasque subinde ceremonias facere post Christi passionem, peccatum est, idemque graue, utpote Christo iniuriosum. Superiores articulos, cum quod prolixum postulabant sermonem, tum praeceptum, quod apud diuinos Thom. optima erat & luce conspersi, & amplificatione ditati, cum sim perfunctorieque tetigimus, hic autem ampliore exigi scolasticam disputationem, cui ideo explicando impensiores nauabimus operam: Ad plenam ergo questionis responsionem quatuor sunt conclusiones necessariae: Prima. I. ex Moyse per legem Christi cessare debuit, atque adeo omnino cessauit. Conclusio hanc multis in locis asseruit Paulus, cui Deus inter Apostolos negotium interpretandi legem veterem potissimum demandauit, ut Heb. 7. Translatio sacerdotio, necesse est ut legis translatio fiat. Et cap. 8. Nouum testamentum veteraui prius. Et ad 1. p. h. 2. legem mandatorum decretis euacuans. Sed non opus est in articulo fidei testimonia multiplicare. Rationem autem iam supra articulo 2. aperire cepimus inter reddendum rationem cur debuit lex illa esse figuralis. Cum enim exterior cultus causa interni declarandi ac profrendi sit institutus, secundum triplicem statum trifarius est cultus. In patria namque ubi nihil speratur futurum, nihil opus est cultu futurorum prognostico. Legi vero euangelicae, cui praesens est Christus, qui nobis illic communiauit viam, ille tantum competit, qui imaginem illius triumphantis ecclesiae gerat, quo fide & sperandimus. Sed tamen antiquis quibus non praesens, sed promissus Messias erat ille congruebat cultus, qui umbra illius esset per quem erant ad eandem beatitudinem promouendi; Quo utique assueti idonei essent atque prompti ad ipsum suscipiendum. Igitur sicuti praesente veritate caelesti fides prorsus spesque cessabit, atque adeo figuralis noster cultus, ita praesente veritate sole, nempe Christi,

necesse fuit eius umbram aboleri. E. n. numero lex illa non erat in perpetuum posita, sed quousque veniret plenitudo temporis, ut auctor est ad Galat. 3. Pau. Quare ut h. 1. q. vlt. diximus, ille vnus est sensuum Christi in illo verbo: Non veni soluere legem, sed adimplere, id est non veni illam abrogare aut infringere aut tollere, quasi esset perpetua, sed adimplere, id est ad complendum tempus quousque erat posita, perficiendasque veritates quarum gerebat umbras, ut ex eo uisus noscatur. Secunda conclusio: Non modo lex quantum ad ceremonialia & iudicialia, non autem posita, per se iudicialia & legalia cessauit, verum si vim illius obligatoriam spectes, tota tunc temporis antiquata fuit. Enimvero absque vilo exceptionis modo ait Paulus, translatio sacerdotio, translatam esse legem, & nouum testamentum prius inueterasse. Et Christus simpliciter dixit, Consummatum est. Hanc secundam conclusionem in hoc subiecerim, ut plana fiat intelligentia illius vulgaris axiomatis: Lex cessauit quantum ad ceremonialia & iudicialia, non autem quantum ad moralia. Et enim si hunc sensum inde hauseris, quod obligatoria ut antiquae legis teneantur nos seruare decalogum vel praecipuum aliud morale, falsissimum est. Illa enim lex illi duntaxat populo posita fuit, a cuius vinculo nos Christus liberauit, ut Apostolus ad Rom. 7. docuit, Exemplo viduae, quae mortuo coniuge iure matrimonij libera est. ubi nullam facit moralium exceptionem. Sensus ergo illius vulgaris asserit est, quod moralia non cessauerunt ob id, quod erant de iure naturae, quae vniuersos obligat mortales, quibus etiam tenebantur olim gentes, licet non virtute Moysae legis. Itaque nullum testimonium veteris legis potest adduci Christiano quantum ad vim obligandi, sed tanquam testimonium legis nostrae. Ob hoc namque vetus instrumentum in sacro canone reuerentur ac veneramur. Tertia conclusio. Ceremonias legis veteris nullatenus iam modo licet post euangelij promulgationem obseruare, sed esset mortale peccatum, atque adeo haeresis contrarietate, conclusio ex superioribus plana illatione colligitur. Ceremoniae enim ut diximus, protestationes quadam erant veteri Messiae. Nam confessio fidei non modo verbis veris & significatorijs factis fit, quod autem nos de Christo confitemur, eadem est prorsus quam praestabant antiqui modo quia

Prima
conclu.

Rō con
clusōis.

quia de eodem est Christo, verum quod eadem veritates ambo populi confitemur, nempe eius natiuitatem passionem resurrectionem, &c. tamen per enuntiationes diuersi temporis. Fatebatur enim illi veritatem illam. Iste. Ecce Virgo concipiet & pariet filium. Nos autem similem euangelicam, quod concepit & peperit. Igitur sic qui modo adstruet Christum nasciturum, passurum & resurrecturum impius esset in fidem, quoniam falsitatem fidei contrariam affirmaret, sic & ille qui ceremoniarum gestis idem assereret. Vnde contra Faust. Aug. la non promittitur nasciturus, passurus, resurrecturus, quod illa sacramenta quod ammodo personabant, sed annuntiantur quod natus, sit passus sit & resurrexerit, quod haec sacramenta quae a christi- nis aguntur, iam personant. At vero de hac legalium cessatione multa meditanda sunt, de quibus neq. inter antiquos patres, neque inter scolasticos undequaque conuenit. Versatur enim in lite quo temporis puncto & lex uetus fuerit obliua & euangelica suam fuerit uim nata. Rufus, utrum legalia illa cum primum fuerint mortua, fuerint perinde mortifera? Et utrum lex nostra antea fuerit in consilio, quam nunc obliuenerit obligandi. August. naque ut in epistola 19. uidere est, Hiero. de hac re in litem euocauit. Inter quos hoc deprehenditur discrimen quod Hiero. duo tantum dignouit tempora antiquae legis, alterum scilicet quod usq. ad passionis articulum defluxit, quo legalia cuncta uim habuerunt, uigoremq. suum obligandi retinebant. Alterum uero ab eodem passionis momento usque ad finem seculi decurrens, quo & mortua sunt & mortifera, itaq. cum primum extincta sunt, lethifera esse ceperunt. Quapropter negauit vllum Apostolorum post Christi ascensum seruasse legalia, sed id tamen asserit simulasse. Augu. vero tria secernit tempora. Primum, quo cum Hieronymo conuenit, scilicet quod ante passionem uiuentia fuerint ac prouide obligantia. Secundum uero quo fuerunt mortua, sed tamen non mortifera, puta inter capē dinem illam a passione usq. ad diuulgationem euangelii, Tunc namq. ut omni crant uis ac uirtute destituta, tamen non erant seruata illicita, non quidem quod in eis peccaret salutaris statuet, sed quod mortuam iam tunc synago-

gam honore illo humani deceret. At uero post sufficientē euangelii, promulgationē q. secundum Aug. tertium tempus usq. ad finem mundi, & mortua sunt & lethifera. Atq. hac. Aug. scia non solum in scholis plurimum obtinuit (licet Adria. 4. sent. q. 1. Hier. prouidit defendat) uerum & a Florentin. Concilio ad literam uidetur recepta. Vbi postquam sancitur legalia cessasse in aduentu Christi, subdi. Non tamen negat (scilicet sancta synodus) a Christi passione usq. ad promulgatum euangelium illa potuisse seruari, cum tamen minime ad salutem necessaria crederentur. Quod miror Adria. non inspexisse antequam ab Aug. d. eliceret. Ex eodem ergo Aug. documento quod D. Tho. cum Theologorum coetu amplexatur, inferuntur de mente eiusdem San Thom. quatuor assera. Primum. Esti a baptismi institutione usque ad Christi mortem circumcisio & tota lex uetus permaneret in praecepto, nihilominus baptismus erat in consilio. Baptismus namq. uiuente Christo non solum institutus fuit, uerum & in usu habitus. Nam Ioan. 3. & 4. refertur quod discipuli Christi baptizabant, & non baptismus Ioannis, ut notum est. Quoniam de hoc murmurabant discipuli Ioannis, quod plures discipulos Christus faceret & baptizarent, sed baptizarent Spiritu sancto, de quo ipse dominus dixerat Nicodeme. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei. Quamuis tunc illum non instituit quandoquidem prout id Nicodemo dixit. Sed est mihi perquam uerisimile, sacra mentum illud instituisse cum baptizatus est a Ioanne, non quidem factu illo, ut aliqui putant, nam ille baptismus non erat sacramentum euangelicum, sed tantum uerbo licet non fuerit in euangelio scriptum. Et mouer me uerbum illud Baptista. Ioan. 1. Ego nesciebam eum, sed qui mihi me baptizare in aqua, ille mihi dixit, Super quem uideris Spiritum sanctum descendentem, & uenientem super eum, ipse est qui baptizat in Spiritu sancto. Et ego uidi, & testimonium perhibui, quia hic est filius Dei. Si ergo tunc Ioan. cognouit quod Christus baptizaturus esset in Spiritu sancto, uerisimile sit tunc instituisse baptismum. At satis nobis impresentiarum est fuisse tunc in usu. Secundum asseritur. Statim a passione Christi, uel a resur-

Adrian. Concilio Florentinum.

quatuor assera de mente S. Tho. Primū.

NOTO
IURE
GOLIUS
DIE
13

Verisimile est baptismus institutum a Christo cum a Ioanne baptizatus ē, nō ipso facto sed uerbo.

Secūm asserū,

Paulo

Secūda conclusio

Prima dubio Secūda

Tertia

Dissidiū Aug & Hieron.

Tertio conclusio ex lectione

Collig. conclusio ex lectione

resurrectione (nam hoc inferius explicabi-
mus) sicut circumcisio & tora lex, ne-
que in precepto superfluit neque in consi-
lio, neque ullam vim retinebat ad salu-
tem, quia iam erat extincta, sic bap-
tismus & tora lex noua non solum in consi-
lio, verum in precepto esse cepti sicuti

Tertia est modo. Tertium assertum, Nihilominus usque ad sufficientem promulgationem licite seruabantur legalia, saltem inter conuersos ex Iudaismo, ut ait San Thome vt synagoga honorifice traderetur sepulture. Na inter Gentiles non erat eadem ratio. Sed & de hoc inferius rursus fiet mentio.

Quarta. Quantum denique assertum est. Post sufficientem promulgationem legem veterem nulla prorsus ratione citra impietatis crimen seruari posse. Atque in his om-

S. Thome Ricardus assertis scholasticis doctori D. Thome Durandus Scotus lib. 4. sent. dist. 3. quest. 4. non prorsus cum ipso consentit, sed quadam tenus ab eo discrepat, nempe in tribus. Primum uia ad S. Thome

dicimus ab eius institutione usque ad passionem Christi fuisse in consilio, a passione uero illico cessasse esse preceptum, ipse negat. Imo ait ab eadem institutione usque ad promulgatum euangelium mansisse in consilio. Itaque in articulo passionis nihil de baptismo discriminatum est, sed cepit esse in precepto post promulgationem.

Secundo differt quantum ad legalia. Nam quod nos dicimus perdurasse quantum ad uim obligandi usque ad passionem, ac tunc fuisse, & quantum ad uirtutem & quantum ad obligationem mortua, ipse negat, sed ait circumcisio non obligasse nisi usque ad institutionem baptismi, & exinde simul in consilio concurrisse cum baptismo usque ad promulgationem euangelij. Itaque quibus Iudeorum audiens euangelium, posset filium suum uel circumcidere uel baptizare, & utrumlibet ei sufficeret. Qui uero nihil de euangelio audisset, tenebatur circumcisionis lege ac perinde omnium legalium. Ecin hoc tertio differt a D. Thome quod negat legem veterem fuisse in passione extinctam, imo ait obligasse usque ad sufficientem promulgationem euangelij, que quidem promulgatio cepti, inquit, in Pentecoste, & durauit per aliquod tempus. Itaque ubique tenebantur Iudei

seruare legalia quo usque ad illos euangelij cum preconiium personaret. In summa, cum antiqua lex secundum ipsum non fuerit antiquata usque ad promulgationem euangelij, neque noua cepti nisi tunc esset in precepto. His ergo prearratis, quarta est conclusio nostra, Legum consuetudinem, quo uetus desijt ac noua cepit, fuit tempus passionis. Et autem intelligenda conclusio cum suis annexis, cum ceteris si assertis, que ei proxime circumscripsimus. Probatur conclusio. Legalia figura erant & umbra futura per Christum redemptionis, umbra autem, si de uisibilibus documentis petamus, non durat nisi usque ad ueritatis lucem, ueritas uero redemptionis in morte & resurrectione Christi perfecta fuit, ergo tunc umbra illa legalium, dicente Christo, Consummatum est uirtutem suam amiserunt, uimque exhalauerunt obligandi, quin uero tota lex, ut paulo antea dicebamus. Huc namque refertur secundum omnes expositores, illud Io. 19. Consummatum est, & uelut in duo scissum, ut Mat. 27. legitur. Omnes in quibus agnoscent consuetudinem utriusque testamenti, nempe abolitionis alterius, atque alterius obligationis. Indecens enim erat, & diuina providentie absolum, ut mundus abque ulla legis obligatione per tempus aliquod duraret, atque adeo si in morte Christi ruptum est antique uinculum, illic cepit ligare nouum, uel in resurrectione. Secundo etiam uis argumenti roboratur ex illatione Pauli ad Rom. 7. ubi ex eo quod sumus liberati a peccato inferit quod sumus pariter & a iugo legis exempti. Cum ergo in morte Christi liberi facti simus a peccato, fit ut tunc fuerimus etiam liberi a lege. Tertio loco accedit eius exemplum. Ait enim quod sicut mulier in morte uiri libera fit matrimonij lege, ita & synagoga in morte Christi a legis obligatione. Quarto denique id confirmatur uerbo eisdem Apostoli supra citato, Translato sacerdotio necesse est, ut legis translatio fiat, ubi rerum consequentia denotauit, Christus autem in morte transiit sacerdotium Mosaicum in sacerdotium euangelicum secundum ordinem Melchisedech, ut ibidem Paulus dicitur, docens quem ad modum Christus assistens pontifex futurorum bonorum, introiit semel in sancta aeterna redemptionis inuenta. Quod quidem sacrificium in ara crucis obtulit, ergo tunc facta

Refutatio Scoti.

Contra

Primo conclusio.

Primo ratio Scoti.

Secundo

Secundo Paulus

Tertio

Quarto

Glossa

Primo ratio c.

Refuta-
tur asser-
tiones
Scoti.

Prima
ratio in
Scoti.

Secunda.

Glossa.

Prima
ratio cõ-

facta est legis translatio. Per hæc ergo labefactantur omnia tria mēbra opinionis Scoti, videlicet (vt à secūdo) exordiamur) quod circumcisio non obligauit nisi vsque ad institutionem baptismi, quam ipse institutio nem fatetur antecessisse passionem, nam si lex non fuit extincta vsque ad passionē, atque ad eā cætera omnia legalia illuc vsque obligabant, falsum est circumcisio nem nō eō ē vsque eadem vim retinuisse. Id quod præterea cõfirmatur ex verbo Christi: Nō veni soluere legem sed adimplere. Nam cū eam vsque ad mortem non impleuerit, si antea rupisset circumcisionis vinculum, iā legem antequam impleveret, infregisset. Atque inde pariter repelitur tertium eius dictum nempe quod eadem circumcisio & lex post passionē Christi obligabat Iudæos in scios euangelij. Nam tota lex fuit in passione & resurrectione consummata. Item & primū eius assertū refutatur scilicet quod baptismus post passionem non erat nisi in consilio. Nam vbi prioris obligatio legis desijt, posterioris caput, alias mūdus esset sic liber à lege diuina positua, vt nulli teneretur. Præterea ad idem arguitur Aug. & Hier. licet aliter dissentiant, tñ in hoc vnanimis sūt, qd lex vetus in Christi passione primū fuit mortua, iā virtute quam obligatione, & qd tūc noua obligare cepit: affirmare ergo qd circumcisio ante passionem desijt obligare, & post passionem ignorantes legem obligabat, & negare baptismū statim à passione Christi obligare, palā est cum ambo bus sanctis patribus præliū inire. Audi verbo Aug. in epistola citata: Vbi inquit venit fides, quæ prius illis obseruationibus pronunciata est, post mortē & resurrectionem Domini reuelata, illa sacramenta vetera amiserūt vitā officij sui. Atque in hoc lubere se fatetur ad hæc Hier. Adde & gl. su per illud ad Heb. 8. Hostiā & oblationē noluit, quæ ait Noluiti scilicet à tēpore passionis. Nā tunc illa displicere cæperunt, qñ est completa veritas cuius erant figura, vt ait ipse Aug. super Ps. 39. Præterea arguitur contra fundamentum illud eiusdem Scoti Arbitratur enim tunc legis obligationē incipere, quādo in notitiam venit subditum, quod profecto falsum est: sed tunc incipit obligare, cū primum publico edicto à principe ponitur. Enimuerò prædicatio Apostolorum non fuit positio legis, quia ipsi non erant legislatores, Euangelij, sed

Christi promulgatores, licet particulares possent alias leges ponere. Vnde in festo Pentecostes non fuit data lex orbi, sed virtus facultateque Apostolis ad illam promulgandam. Nam antea dixerat Christus, Ite, prædicate Euageliū, docete omnes gentes, batuzantes eos, quod signum est iā tūc obligasse baptismū. Item ad idem arguitur. Si lex neminem obligaret quoad usque legē audiret, improprie ignorātia diceretur excusare: nam excusatio non est nisi ab eo ad quod homo tenetur, si ergo ignorantia excusat, signū est vinculum de se legis ad omnes extendi, sed ignorantia protegit ignorantem à culpa: Et tertio ad idem arguitur: Sequeretur, si quis nondum audiuit, non obligatur, quod neque dum ignorātia fieret vincibilis, ita vt sua culpa non audiret, obligaretur. Nam quæro, quādo cepit obligari? Ad quod certe responderi non potest, nisi. Qñ data est lex, Et quarto ex eodē mō opinādi sequeretur qd postquā quis religatus esset à lege veteri & obligatus noue, cōtingere posset sine nouæ mutatione legis, vt rursus absolueretur à noui & teneretur veteri. Enimuerò si Iudæus à Hierosolymis distans post Pentecostem adisset legē Christi obligare, cui antequam signa sufficientia videret, fidem daret, non tamen leuiter, quod fieri poterat, iam tunc nō obligaretur ad antiquam & teneretur noue. Si verò postea pseudo propheta contrarium ei dicerent, adhibendo signa & testimonia falsa, ita vt citra culpam rediret ad priorē fidem, rursus eximeretur à nouæ obligatione, & subditus fieret veteri. Et per hoc dissoluitur eius argumentum quo ait, Nullus aliter se habet ad aliquam legē, quā prius, nisi quia est sibi aliter promulgata, sed ante passionem non tenebantur homines ad baptismum, ergo neque tenebantur quousque eis fuisset promulgatus, quod vsu non venit statim à passione. Distinguitur namque prior præmissa Si enim intelligat nulum ante promulgationem aliter se habere ad legem quantum ad vinculum obligandi, id abnuendum est. Immo statim vt lex solemniter à principe edicitur, obligat. Si autem intelligat quod nemo constituitur in culpa anteq. legē sciat, equidē fatemur: cum temperamento tamen, nisi per se steterit quo minus illam audiret. Sed contra aliud assertum Scoti, nempe quod post passionem usque ad sufficientem promulgationem

tra fundamētū Scoti.

Secūda.

Tertia.

Quarta.

Solutio argumenti Scoti.

SOTO
de iure
legis
DIE
15

tionem, utrumque scilicet circumcisio, & baptismus, sic concurrerint sub consilio, ut optio fieret Iudæo utrum suscipere mallet, ut gentis illius (v. arbitror) arguitur. Aut enim id intelligit de Iudæo ignorante eum gelum aut de audiente, qui illud tenebatur suscipere, de priori id non potest dici, nam ille manifeste tenebatur circumcisione præsertim secundum ipsum Scotum, qui ait legem veterem obligasse usque ad novæ promulgationem. Si autem id intelligat de Posteriori, rō contrarium demonstrat. Nam cum ille iam nulla excusaretur ignorantia, tenebatur profiteri Christianam religionem professio autem Christiana sit i

Rō urgen-
tissima
contra
aliud
assertū
Scoticū.

1. Argu-
Scoti.

Solutio.

baptismo, ergo tenebatur baptizari, atque adeo baptizare paruulos suos sicut modo tenentur Christiani. Alioquin manifeste sequitur, quod nullus unquam Iudæorum etiam si post biennium fidem susciperet, tenebatur baptizari, neque suas baptizare proles quod esset concessu absurdissimum. Profecto fatetur me opinionem Scoti, in hac parte non deprehendere. Sunt nihilominus contra istas assertas veritates argumenta non modo Scoti, verum & alia soluta digna. Et vobis ordine successione temporum procedamus, arguit Scotus, quod ante passionem tunc primum baptismus cepit esse in consilio obligatio circumcisionis uera est, pariter in consilio præceptum inquit baptismi totaliter aufert circumcisionem reddendo eam prius inutilem ac perniciosam, ergo & consilium eiusdem baptismi tollit eius necessitatem, relinquendo eam sub consilio. Consequentiam inde probat, quod si licitus rei præceptum, prohibitio est alterius rei, eiusdem consilium tollit saltem necessitatem eiusdem rei, Consequentia autem fallacissima est. Tenet enim illic prorsus ubi res illa secum pugnant, ut in uirginitate, pater, & matrimonio. Cui enim præcipitur uirginitas, omnino interdicitur nuptiæ, Et ideo consilium uirginitatis, tollit nuptiarum præceptum. At uero ubi res utraque alteram secum patitur, consequentia non ualet. Haud enim orationis consilium in Quadragesima tollit præceptum ieiunij. Cum ergo lex usque ad ueritatem redemptionis esset posita, non est cur peculiariter circumcisio dicatur per consilium baptismi uim amittisse obligandi. Secundo ad idem arguit. Si Iudæus paruulum suum ante passionem a fide nostra imbutus baptizaret, non

autem circumcidere, paruulus ille uos faceret ad cælum, ergo circumcisio non erat in præcepto. Sed neque hæc consequentia ualet, quia pater ipse peccaret non item circumcidendo, non quidem propter necessitatem gratia filio conferende, sed propter necessitatem implenda legis. Quemadmodum & Scotus ipse probe concedit, quod etsi puer Hebræus ante octauum die per sacrificium naturale in mortis periculo adhibitum obiureret gratiam nihilominus si in octauo esset superstes, erat vi legis circumcidendus. Sicuti etiam quis modo per baptismum flammis Spiritu sancto suffundatur, nihilominus habita copia aque tenetur ipse tingi.

Sed restat argumentum contra illud nostrum assertum, quod baptismus ante passionem tantum erat in consilio, Iudæus tunc sufficientia expertus miracula, & uerborum Christi etiam, tenebatur eius legem suscipere. Nam si non uenissent, inquit, & locutus eis non fuisset, peccatum non haberent. Christiani autem effici non poterant nisi per baptismum, ergo tenebatur baptizari, atque adeo baptismus iam tunc, erat in præcepto, subindeque circumcisio prius cessauerat.

Ad argumentum hoc respondetur illa præmissa perempta, quod non posse tunc Iudæus percipere legem euangelicam sine baptismo, quando quidem non percipiebatur nisi pro tempore succedente passionem. Et ideo Iudæi omnes qui legem prius susceperant statim post resurrectionem ad prædicationem Apostolorum tenebantur baptizari. Sed arguit, Ergo gentes si ante passionem conuerterentur, non tenebantur statim baptizari abluui, negatur consequentia, immo cum illi circumcidi non poterant, tenebantur baptizari, quamuis indubie credendum sit Iudæos quoque ante passionem conuersos illico sacro fonte tingi, ut Christianorum characterem insigantur. Id quod euangelico testimonio supra citato comprobatur, quod habetur Apostolos Christi, uiuente Magistros, baptizasse. Alia uero Scoti argumenta ad probandum legem ueterem post passionem usque ad promulgationem euangelij durasse, post illa que dicta sunt, nullum retinent uigorem. Si enim arguas, Iudæus post passionem inculpabili ignorantia euangelis laborans tenebatur suos

Solutio

1. Argu-
eiusdem

Elucio
tio præ-
sentia
tution

Argu-
terunt

1. Argu-
Scoti

Repon-
sio.

Replia

Solutio.

Alteratio-
ratio.

Solutio.

Argu-

libe-

Solutio. adeo lex tota obligabat. Negatur prior cō-
 sequentia, si obligandi rigorem perpēdas.
 Nam cum simpliciter posset circa culpam
 non circumcidere, ut puta si euangeliū au-
 didisset, non simpliciter censendus erat obli-
 gatus: At si non placet tam stricto rigore
 loqui adhibetur altera responsio, quod tene-
 batur, non quidem vi præcepti, sed propter
 ignorantiam qua laborabat sicuti qui
 hodie crederet feriam esse sextam, tenere-
 tur à carnibus abstinere, quamvis feria se-
 cūda sit. Et diluciat ut per spicacius respō-
 sio hæc: Si lex dum Deus Abrahæ circum-
 cisionem præcepit sic iussisset. Omnes tui
 posteri circumcidentur, vique ad punctum
 temporis quo Melchias postus resurrexerit,
 certe nemo assueverare posset post illum tē-
 poris articulum legem obligare, & nihilo-
 minus qui articulum cum ignorassent, de-
 beēt etiā postea circumcidi propter igno-
 rantiam. Figurauerim casum sub conditio-
 ne, quæ reuera ita in virtute contigit: Non
 enim posita fuit lex vetus nisi vique ad il-
 lud temporis momentum, quo Christus dixit.
 Consummatum est, & resurrexit. Quod si
 virginitas arguas: Si Iudæus post passio-
 nem vel leuiter motus, vel ex malitia cre-
 dens legem veterem abrogatam, nollet
 suum circumcidere infantulū, peccaret qui-
 dem, & non contra conscientiam, ergo cō-
 tra legem qua tenebatur. Respondetur quod
 peccaret contra conscientiam quam ante
 sufficientem promulgationem euangeliū
 tenebatur habere. Veruntamen esto, circū-
 cisionis statim à passione obligatio esset ex
 tincta, videtur tamen retinuisse sanctitatis
 virtutem. Nam si Iudæus euangeliū igno-
 rus filii circumcideret, fieret infans ille sal-
 uus. Respondetur quod fieret saluus nō cir-
 cūcisionis virtute, quæ iam vanida erat,
 sed parentum fide. Itaque circumcisio tunc
 nihil amplius valebat quam signum quo
 lege naturæ protestatio fieret sanctæ fidei,
 & quo Iudæi ante octauum diem teneban-
 tur. Dubium autem quod molestius hic
 præmit est: Si Iudæus tunc qui euangeliū
 prædicationem audisset & miraculorum
 intuitus esset virtutem, quem iam ideo cul-
 pabilis ignorantia non excusaret, persistēs
 nihilominus in sua perfidia puerum cir-
 cūcideret, vitium puer ille ab originali
 macula ablueretur? Facit enim pro parte
 affirmatiua, quod si ab alio inuincibiliter

ignorante idem applicaretur sacramentū
 puer, ut modo dicebamus, salutem obtine-
 ret, & tamen iniquitas circumcidentis non
 est cur misero infantulo noceret: Nam si
 quis modò puerum baptizaret, intendens
 id facere quod Christiani perficiunt licet mi-
 nimè in baptisimū crederet, prodesset pue-
 ro. Nihilominus responderetur nullatenus
 circumcisionē illam pueri quidquā profuis-
 set. Et ratio est plana, nam circumcisio de se
 nihil iam tunc proderet nisi per fidem ap-
 plicantis: qui autē tenebatur credere euā-
 gelio, inique applicabat fide. Alō qui con-
 cedendum esset quod etiam Iudæi circū-
 cidentes liberos suos, illis ad salutē pro sūt,
 quod cōcedere absurdissima esset hæc res.
 Qui autē inuincibiliter ignorans illo sacra-
 mento utebatur, rectè suam fidem applica-
 bat. Negatur ergo quod in tali casu iniqui-
 tas circumcidentis nihil noceret pueri. Aliud
 autē est de baptisimo nostro, qui in se conti-
 net sanctificandi virtutē à quouis applicet.
 Ac verò præter istas rationes alia superest
 maioris energix: Christus in passione nul-
 lam tulit legē: ergo tunc lex euāgelica nō
 cepit obligare. Legitima verò respōsio hu-
 ius est, ipsum dum inter mortales ageret,
 legē tulisse pro illo tunc temporis articulo
 qui mysterium salutis perficeret, in altera-
 que resurgeret immortalī vitæ. Sed tamen
 restat nihilominus dubitatio, vtrum lex ab
 eodē puncto obligare ceperit quo mortēs
 antiquā aboleuit: Nam si id concesseris, vi-
 deberis euangeliū cōtrarius, quāquidē post
 resurrectionē præcepit Apostolis: Ite, præ-
 dicatē & baptizate eos. Mat. 28. vbi vī
 legē quasi ex tunc obligantē tulisse. Itē ne-
 que ratio permittere videt ut statim à mo-
 mento passionis lex ceperit obligare. Nam
 mysterium salutis quæ duos habet termi-
 nos scilicet mori peccato, & resurgere in
 nouam vitam, nō in puncto passionis abso-
 lutū fuit, sed in resurrectione, secundū illud
 Pau. ad Rom. 4. traditus est pro delictis no-
 stris, & resurrexit propter iustificationē no-
 stram, quemadmodum illic à nobis exposi-
 tum est. Si autem cōcedamus quod lex vē-
 tus cessauit dicē: Christo ꝑ cōsummatum
 est, noua tamen non cepit nisi post resurre-
 ctionem, incidimus in hanc foueam quod
 tempore aliquo fuerit orbis sine obligatione
 legis præter naturā, sicuti erat ante legē
 scriptam. Quod tamen mihi durissimū in-
 fit imò videtur namque amborū testorū in

Elucida-
tio præ-
terita so-
lutionis

Arg. al-
terum

Respon-
sio.

Solutio.

Altera
ratio.

Solutio.

Argu-

Respon-
sio.

Dubita-
tio.
Ratio
dubitan-
di.

Solutio

SOTO
IURE
SOLUS
DIE
13

Paulus.
Rñio.

patiam repugnare. Nā sicut in naturalibus corruptio vnus est generatio alterius, ita & antiquū non fuit abolitum nisi per obligationem noui, sicuti aboletur vmbra per presentiam solis. Hoc enim exemplū vniuersis scripturæ interpretibus celeberrimū est. Quin verò Paul. ad Hebr. id ex professo. c. 7. 9. & 10. dī constituere. Respondetur ergo q̄ sancti, quia verò Apostolus, articulum cessationis vnus legis & obligationis alterius non in puncto constituerunt, sed totum triduum pro vno reputarunt articulo. At verò ad rigorē loquēdo, primū pro certo habēdū est propter rationē modo factam q̄ obligatio vnus quassauit alterā. Quare si altera cessauit, vbi Christus dixit, Consummatū est, inde incipit noua, nam tūc per solutū est redēptionis pretiū, apertumq; regnū celorū. Statim. n. patres viderūt Christi diuinitatem. Sed. n. quia lex vetus non solū illud, sed resurrectionē quoq; in noua vita præfigurabat, dicere optimē possumus q̄ non cessauit vsq; ad resurrectionē, & inde incipit noua. Vnde S. Th. 3. parte, q. 66. art. 2. Baptismus, inquit, virtutē accepit, quādo Christus Baptizatus fuit. Sed necessitas vtendi hoc sacramento indita fuit hominibus post passionem & resurrectionem, tū quia in passione Christi terminata sunt figuralia sacramenta, quibus succedit baptismus & alia sacramenta nouæ legis, tum etiā quia per baptismū cōfiguratur hō passioni & resurrectioni Christi in quantum moritur peccato & incipit nouam iustitiæ vitam. Et ideo oportuit Christum prius pati & resurgere, quā hominibus indiceret necessitas se configurandi passioni & resurrectioni eius. Vnde quod post resurrectionem dixit Christus, ite predicare, &c. non est signū latē tunc legis, sed Apostolis tunc iussit vt illam quæ iam obligabat, vniuerso orbi promulgarent, vt 4. Sent. d. 3. art. 1. ait S. Tho. Immo Christus id ipsum significat, subdens. Docentes eos seruare omnia quæcunq; mandauī vobis. Itaq; Christus ante passionē legē condidit, quæ post eius mortē obligaret, sed post resurrectionē precepit Apostolis ipsā diulgare, & in Pentecoste misit eis virtutem ex alto, quæ ad eandem functionem erat necessaria. His tamen sic constitutis respōdēdum est ad aliud dubiū, quod sentētia Augustini secū assert. Enimvero si statim post passionē vel resurrectionē lex mortua fuit,

Dubiū
alterum

ex eo sequitur, vt continuo esset mortifera, quare neque liceret eā vlla ratione seruare. Consequentia probatur per rationē, qua probauimus conclusionem tertiam, quæ est S. Thom. Ceremonialia illa iam inde tunc erant mendacia, ergo qui illa seruaret factō ipso mentiretur, sicuti qui assereret, quod Christus foret nasciturus, passurus, aut resurrecturus, mendacium autē semper est peccatum. Et dum est perniciosum, sicuti hoc, si lethale atq; ad eō sententia Hieron. est præferenda, quod non licebat ea seruare. At nihilominus standum est Augustino, cui cōcilium Florentinum (vt dictum est) subscripsit, & respondendū quod ceremonie tunc non seruantur itāquam futurorum signa, sed in honorem sepulture synagoga. Quod si scisciteriam, quæ nam esse illius honoris causa, respondetur quod vt inter nos crederetur inter legem veterem & Gentilitatem. Nā si lex vetus sic de repente, vt Gentilitas fuisse eicēta, in susceptionem veniret quod non fuisse Gentilitate sanctior. Et fuit hoc eouque congruens vt illa, qd̄ arbitror, ratione celauerit Deus aliquanto temporis. Apostolos ipsos mysterium illud quod legales ceremonie essent per euangelium ambigendæ, nempe vt securius illa seruarent. Id quod historia illa Act. 10. contestatur, qua narratur Petrum ostenso sibi vase lineo, de celo summisso, communium animalium pleno mēducare iustum, respondisse: Absit Domine quia nunquam manducaui omne commune & immundum. Illa autē causa honorandæ Synagoga cessante, itā nullatenus licet easdē ceremonias obseruare. Quod si inter roges quantū t̄ pis durauit sufficiens euangelij promulgatio, qua licuit illa seruare Iugalia, respondetur certum esse à Pentecoste cæptum esse promulgari. Quo autem temporis puncto omnino fuerit lex extincta, & mortifera non constat. Forsan, vt ait Scotus durauit vsque ad destructionē Hierosolymitanam, quæ quadraginta sex annis contigit post Christum passum. Credi derim namque viuentes ipsos Apostolos omnimodam abolitionem legis prædicare cæpisse. Quidquid autem de tēporis puncto sit certum est, quam longissimē ante ipsos Augustino cessauisse, vt eadē ipse epist. 19. aduersus Hier. docet. Quocirca itā inde non fas est ad alias regredi ceremonias. Neque in snia, p̄fectō hic cōtraria cōsētire cū Cactano

ietano postum, qui 3. parte super q. 37. approbare non reuult Indorum morem qui selebaptizatos circumcidunt, non tanquam antiquum seruantes ritum, sed vt religione illa Chrm imitetur. Enimvero patres nunquam ausi sunt id post passionem concedere, nisi ob causam Aug. Et Concilium Florentini simpliciter id negat licere. Et Paulus simpliciter dicit: Si circumcimini, Chrs nihil prodest. Et imitari in hoc Christum, est imitari legem cuius gratia id passus ipse est. Neq. excusari potest quin habeat speciem mali. Neq. vero ad hæc abunde Caietanus respondet. Secus si sanctitatis gratia pelliculam illa quis tolleret.

Prima ratio in Caieta. Societas. Tertia. Postrema. Ad primam arg. A sed m. mebrum. Argum. Ad duo mebra secundi argum. Ad tertium eiusdem mebrum. Quodammodo lex data, hoc est Apostolis facultas eiusdem pmulgandæ colata, sicuti & antiquæ Moysi. Ad duo aut priora mebra secundi argumenti per sniam supra expositam Augustini rnsunt. Illa. n. rone licuit Paulo Timoth. materne Iudæum circumcidere, & seipsum purificare, nepe ne videretur perinde legem atq. Gentilitatem abiectione conspici, & ne teneris conuersis nondumq. satis instructio scandalu offerret. De tertio vero membro, puta delicti, quam Pau. ad Gala. 2. commemorat sibi intercessisse cum Petro, discordes, vt diximus, fuisse proceres illi, diui Hiero. Aug. & historia notissima est & solennis, quæ Antiochia contigit, vbi Petrus cum Christianis e Gentilitate neophytis coicabat,

non tantum colloquio, quia inde nullam scandali occasionem nancisceretur Iudæi, sed etiam mensa, vescendo cum illis suis carnis alijq. cum unibus cibis lege veritis, quod iam in linteis sibi ostenso cognouerat esse licitum. At cum quidam illuc peruenissent recentes ex Iudæis Christiani, quos Iaco. us ad illum miserat, en scandalum eidem obiceret, subtrahebat se a commercio Gentilium, abstinerebatq. eiusdem illegitimis cibis. Vnde cum tunc forte coningeret vt illud Paulus applicuisset, rescississetq. tumulum Christianorum ex gentilitate, qui ex facto Petri colligebant, legalia in Christianismo esse seruanda in conspectu omnium eum reprehendit; quia, inquit reprehensibilis erat. Hieron. ergo opinatus legalia protinus a passione fuisse lethifera, negat Petrum illa seruasse, sed tantum ait simulasse, ac subinde ad Paulum non vere, sed simulate cum in gratiam Gentilium obiurgasse. Aug. autem contra, in vtroq. opinioni Hieronymi reclamation. Primu in hoc, quod ait, Primu licite potuisset seruare seruasseq. adeo legalia. Secundo, & in hoc quoq. quod ait vere fuisse tum reprehensibilem, tum perinde reprehensum. Sunt autem qui Hieronymi patrocinio suscipiunt, inter quos est Adrianus in 4. dist. 1. adducunt in eius tutelam id quod Paulus ipse ait scilicet Iudæos & Barnabam concessisse in illam Petri simulationem, quo verbo excludi vt veram fuisse obseruantiam. Quocirca duplex, aiunt, v. i. venit simulatio. Vna quoniam fingitur aliquid fieri, qd non sit, qualis est in comæd. j. v. si quis fingeret se circumcidere & non circumcideret. Et hæc si fiat intentione fallendi, est peccatum, quando mendaciū. Alia vero accipit simulatio, qn res vere sit, non tñ ea ratione quæ alijs putat, vt si quis pellicula sibi ascinderet sanitatis gratia q̄ circumstantes abscindi credit religione Iudæica. Et isto modo, aiunt, Paul. sinxit circumcidere Timotheum ad euadendum scandalu, & Petrus a coibus cibis abstinuit. Et ait Adrianus nunq. Aug. a Hieron. dissenturum fuisse, si eum intellexit Ego vero dixerim minus fuisse Aug. ab hoc doctore intellectum, q̄ ipse Hieron. intel. exerint. Agn. non arbitratur culpam Petri fuisse mendacium nepe, q̄ simulauit id qd non fecit. Immo credidit absq. simulatione vere potuisse seruare legalia, & seruasse modo supra ex-

Hieron.

August.

Adrian.

Duplex simulatio.

Perpetua intellectus ab Adriano, Augustinus Innocentio nemo potest citra iniuriam scripturæ. Petrum fuisse reprehensibilem.

L 3 postio.

NOTO
IURE
COIUS
DIE
15

posito, sed quod plus iusto illa seruasset. Et
 facit pro Aug. quod Paulus non inculcabat
 Petrum, quod legalia seruasset, sed quod Gen-
 tes cogeret iudaizare, puta quod vsq; adeo
 nimiam in eorum obseruatione adhiberet
 diligentiam, ut cotesos ex gentilitate in eam
 opinionem pertraheret, quod essent seruanda
 ea ratione & sine, quo in lege veteri, ac si
 non cessassent. Et primum, quod seruare le-
 galia nullum esset crimen, probatur; na alias
 reuera propter solum euitandum scandala-
 lum nunqu Paulus euicidisset Timothi-
 nea, seruatum iacobi purificasset, immo po-
 tius docuisset non esse licitum. Porro autē
 quod Petrus fuerit reprehensibilis, re vera
 citra grauissimam iniuriam scripturae nega-
 ri non pot. Enimvero si tamen Paulus eum
 simpliciter reprehendisset, potuisset, ut eiq;
 comentarij id fecisse simulauerit, vbi autem
 tanta cum emphasi dixit, In facie ei reuerti,
 qa reprehensibilis erat, negare fuisse vere
 reprehensibile ac proinde reprehensum, est
 sacrae scripturae contradicere. Quod n. Ioa-
 nes Maior in quarto, dist. 3. q. 1. ait in scri-
 ptura non haberi, quod Petrus esset repre-
 hensibilis, sed quod hoc Paulus dixit, cau-
 lus, est nihilominus scripturae iniurius, qua
 scripturam abnegare. Nam cum id fides ca-
 tholica cōfiteri cogat, quod quidquid Apo-
 stoli affirmarunt, sit diuinum oraculum sit
 vti tam verum sit, Petrum fuisse reprehensi-
 bilem, quam est, Paulum illud affirmasse.

August. Alioqui si permitteretur, vti ait Aug. nega-
 ri scripturae sensum, qui plane est literalis,
 totacius audientis illico deperiret. Quod
 si quis in ferat culpam Petri fuisse mortale,
 nam pertrahere alios in vā fallam opinio-
 nem, graue peccatum in fidem, quod tamē
 Apostoli post confirmationem committe-
 re non pote autem. Rōdetur, quod Petrus
 non putauit tamen oriturum scandalum,
 & id consideratio illa fuit culpa venialis.

Hieron. Quis ergo ad illud pro Hieronymo addu-
 ctum rōdebimus, q Paulus actionē illā Pe-
 tri appellauit simulationē. Rōdetur, nō cō-
 sic ideo appellationē q nō fuisset verū opus
 Iudaeū, sed q non fuit factum intentione
 ac sine Iudaeo, tanq futurorū signū reti-
 nens vniuersitatem. Et est discernēdus effe-
 ctus quē Petrus fecit in conuersis Iudaeis,
 mō, sē in conuersis e Gentilitate. Illos. n. &
 Barnabā adduxit vt in eius simulationem
 cōsenseret, id est simul se subtraheret Gen-
 tilium confortū, Gentiles autē cogitabant

iudaizare, hoc est credere, quod tenerentur
 & ipsi abstinere a suis carnibus, a q; ab alijs
 curibus cibis. Quapropter exaggerationis
 gratia dixit, & Barnabam etiam secum du-
 xisse. Nam cū ad ille esset euangelizandum
 Gentibus segregatus, minus ei licebat Gen-
 tilium se conuersione subducere. Vnus
 tamen ex his sit reliquus scrupulus quod di-
 stinct. 3. cano. Sancta Roma. Hierony. ho-
 norifice suscipitur, eiusq; dogmata appro-
 bantur, que aduersus Ruffinum atq; alios
 definit. Quo ergo Aug. de hac re per cen-
 suram et concilij florentini praesertim? Re-
 spondetur, nullatenus secum ista pugnantia
 Etenim in Canone, Sancta Romana me-
 rissime delata est Hieronymo palma ad-
 uersus illos, quos, cū errantes in fide, de-
 bellauerat. Et ideo tanquam splendentis Ec-
 clesiae doctor receptus est. Haud tamen in
 his eundis que contra Aug. cuius ille
 etiam doctrina simili honore suscipitur, di-
 sputauit praelatus est illi. Ad postremum
 autem membrum eiusdem secundi argu-
 menti, quo sensu queritur Apostolici Con-
 cilij Actu 15. D. Th. tres attulit solutiones.
 Prima est quorundam, qui arbitrabantur
 sanctiones illas Concilij minime in sensu
 literali intelligendas, sed in spiritali, vt sci-
 licet in prohibitione sanguinis intelligatur
 prohiberi homicidium in prohibitione ve-
 ro suffocari inhiberi uolentiam & rapinā
 sed in prohibitione immolatorum, idolatria.
 Hic autem interpretandi modus, vanus
 est. Nam cum illa crimina, tum apud Gen-
 tiles illicita haberentur, tum etiam in deca-
 logo essent explicata, non erat cur rursus
 super illis Concilium cogere. Secunda
 ergo erat aliorum opinio quod in sensu li-
 teralia sunt illic prohibita, non quidem ad
 legis obseruationem, sed ad reprimendam
 gulam. At uero cum alia essent maiora in-
 ramenta gulae, quorū illic non est habita-
 mentio, non est credendū illam fuisse pro-
 hibitionis causam. Eequod, n. gula ille-
 citamentū in suffocatis & idolo immolatis
 reperitur. Legitimā igitur solutionē histo-
 ria nos ipsa docet. Enimvero cum conuer-
 si e Iudaeis & praecipue Pharisaei mori-
 dicus cōtenderent circuncisionem & reli-
 quas ceremonias vna cum euangelio reti-
 nere in Concilio Apostoli de re illa cōsi-
 dentes, decreuerunt circuncisionem & lega-
 lia non esse a Gentilibus obseruanda, neq;
 honoris gratia sepulturae synagogae defe-
 rendi,

rendi, sed tamen ob improbitatem Iudæorum quatuor illa eidem Gentibus interdixerunt, nõ quidem quasi necessaria esset legalium obseruatiã, sed vt posset inter Christianos vtriusq. populi initi commercium. Prohibitum ergo illis est, vt a carnibus idolis immolatis obtineret, videlicet ne apud conuersos è Iudaismo suspicionem veniret idololatriã. Quare falso nonnulli opinati sunt prohibitam illis esse idololatriã. Nã illam in confesso cunctis erat esse Euangelio execrabilem. Verum tamen quia sacerdotes Gentilium macellum habebant immolatorum idolis, prohibiti sunt Christiani illis vt eis, Secũdo prohibiti sũt vesci sanguine & suffocato, quæ quidem ad eos Iudæi exhorrebant, vt nauisam illis facere quicunq. in eorum conspectu talibus vtentur epulis. Fornicatio autẽ veritã illis est peculiari ter, nõ quod esset lege naturæ interdãta, sed quod illi caligine mētis obiecti nullam libera Venere agnoscebant culpã, neq. erat in Decalogo expressã. Cõtra hæc autẽ solutiõne existit argumẽta. Primũ, quod si nõ erant illa ad legis obseruatiã prohibita, nõ satis habebat qõni Iudæorum, qui contendebant vt legalia cum euangelio simul curreret Secũdo, quia in ipso Concilio habetur. Vñum est Spiritui Sancto & nobis, nihil ultra imponere vobis quã hæc necessaria. Si ergo erant necessaria, necessitas ex lege procedebat. Tertio quia si illa ratione prohibebantur sanguis & suffocatum, pariter deberet prohiberi esus suillatum carniũ, & aliorũ cõium. Ad hæc autem responde tur, Apostolos Pharisæis non ad eorum mētem respondisse, sed quod illa ad ipsorum pacandum seditionem ac tum multum indullerunt, atq. ad hunc finem censuerunt illa esse necessaria. Prohibuerunt autem illa duo, scilicet sanguinem & suffocatum, quæ magis erant Iudæis exosa, non autem suillas carnes atq. alia venationum ac piscium genera, quia esset Gentibus per quam molellum propter Iudæos illorum vñu priuari. Et ideo ait S. Concilium. Nihil ultra imponere vobis oneris, quam hæc necessaria. At qui tota hæc doctrina ex verbis Pauli facile colligitur 1. Cor. 8. vbi docet quod esus carniũ idolis immolatarum, sed propter scãdalum infirmorum quo pacto sanãtionẽ. Concilij declarauit, idẽmque docet ad Ro. 14. vbi ait omnes cibos esse mundos nisi, ppter scãdalum aut consciẽtiã. Et Mar. 15.

ait Christus. Non quod intrat per os, coingnat hominem. Et ex his sequitur illam prohibitionem nõ fuisse in perpetuum factã, sed in tempus, idẽmque perexiguũ dum Christianus populus coalesceret, & Iudæorum gens horrorem illum ciborum depõneret. Quare vel seculo ipso Apostolorum vel proxime vis expirauit illius Concilij. Huic nihilominus sententiã obstatã videtur Canon Concilij Gãgreci si quis discipulus vbi habetur omnia manducare licere prãter idolothyta, vbi glossa expresse tenet, quoniam licet, neq. modo quidem licitũ est idolothytis vesci, quamuis nulla detur scandali occasio, immo non magis licere eorum esum, quã in Quadragesima carnium. Et allegat pro se dictum Augusti in lib. de bono coniug. quod referuntur 33. qu. 4. cano. sicut satis, vbi inquit satis esse fame mori, quã idolothytis vesci. Ad res autem concilij responderunt illud fuisse habitum proxime tempus Apostolorum, quando nondum eorum Concilium protulisset, ob idque glossator falsissimẽ inde inuit opinionem quod modo non licet illa edere. Immo Paul. 1. ad Timo. 4. generaliter absque vlla exceptione condẽnat eos qui in nouissimis temporibus loquentes mendacium, prohibitiũ erant a cibis, quos Deus creauit abstinere. Et forsã tempore Aug. nonnulla durabat eiusdem Concilij obseruantia. Nisi dicere malueris, quod forte respexit ad elapsũ tempus, quando vigor concilij durabat.

Ex histo ria de p r o p r i a .

Primũ arg. con tra p r i m a s o l u t i o n e m . Secũdũ. Tertiuũ.

Ad argu m e n t a .

Corollarium . Argũ. Concilij Gãgreci.

August.

Solutio.

Paulus.

QVÆSTIO VI.

DE IUDICIALIBVS mandatis.

S. Tho. 1. 2. quæst. 104. & 5.

ARTICVLVS I.

Vtrum p r a e c e p t a i u d i c i a l i a r e d e a c e r e m o n i a l i b u s d i s t i n g u a n t u r .

TERTIVM p r a e c e p t o r u m g e n u s . v t i n s u p e r i o r i b u s c o n s t i t u i m u s , e s t i u d i c i a l i u m d e q u i b u s p r i m o q u e r i t u r , q u i

SOTO
Iure
Cõcilij
Dicitur
15